

РЕЦЕНЗІЯ
завідувачки кафедри моди та стилю
Київського національного університету технологій та дизайну
кандидата технічних наук, доцента
СТРУМІНСЬКОЇ Тетяни Володимирівни

на дисертацію РЕМЕНЄВОЇ Тетяни Валеріївни

**«ДЕКОР В КОСТЮМІ ТА АВТОРСЬКИХ ПРОЄКТАХ:
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ДИЗАЙН-КОНЦЕПЦІЙ»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 022 «Дизайн»**

Актуальність теми дисертації.

Особливості створення динамічних художніх образів на основі трансформації об'єктів моди, декоративно-прикладного мистецтва та комплексного осмислення візуально-комунікативного простору, у який закладено архетипи національної культури, все більш стають предметом наукових досліджень з дизайну. Пріоритетом сучасного розвитку можна вважати візуальні комунікації як індикатори глобальних перетворень та кризових явищ природного середовища. Сьогодні вражає нас безліччю так званих модних стихій, стильових рішень, концептуальних ідей та низкою принципів для об'єктивно вдалого результату стосовно створення та цілковитої реалізації дизайнерського бренду, марки та їх подальшого релізу. Відомо, що природа, об'єкти якої використовуються в якості моделей різних сфер життєдіяльності людства, допомагає розв'язати проблематику наукових досліджень у мистецтві та дизайн-діяльності.

Дослідження та застосування в авторських модних продуктах науково обґрунтованих концепцій, які вивчають переорієнтацію на екологічно орієнтовану моду, є важливою проблемою при розробці їх бізнес-моделей: сьогодні однозначно приживатимуться всі ті тренди, які враховують дбайливе ставлення до планети. Концептуальна природа сучасних інноваційних технологій потребує об'єднання двох основних складових: концепції художньо-образної трансформації та концепції комунікативної динаміки. Це вимагає переосмислення візуальної сутності новоствореного дизайн-продукту; методологія ґрунтується на законах та принципах композиції.

Все це вимагає урахування особливостей інтеграції науково-технічних і соціокультурних факторів, що мають відповідати сучасному рівню візуальної культури, а також потребує створення нових моделей інтегрального проектування дизайн-продуктів. Також аналіз сучасних трендів та концепцій проектування модного декору як універсальної дизайн-системи та інновацій у сучасних колабораціях визначають пріоритети та актуальність даного дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертація виконана відповідно до напряму наукових досліджень кафедр ергономіки і дизайну, мистецтва та дизайну костюма, моди та стилю Київського національного університету технологій та дизайну (КНУТД) «Н/н 7/18 Культурологія, естетика, конструктивно-функціональна проблематика дизайну в контексті етнокультури, екології та систем життєзабезпечення людини» (2020-2022 рр.); «Н/н 9-3 (2020 – 2022 рр.) «Методи і засоби сучасного проектування об'єктів дизайну»; «Н/н 7/23 Дизайн і мистецтво у створенні систем життєзабезпечення людини: ергономічні, естетичні, екологічні, етнокультурні аспекти» (2023 р.); «Н/н 7/24 Мистецтво моди у цифровому вимірюванні: синергія екодизайну та інноваційних технологій» (2024 р.).

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій.

Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи та науковими публікаціями автора дає підстави стверджувати, що теоретико-методичні положення, практичні висновки і рекомендації, сформульовані здобувачем, є достовірними і обґрунтованими. Дисертаційна робота має логічну побудову, її авторка системно підійшла до постановки проблеми та її вирішення. Методологія досліджень являє собою систему та уособлює принципи порівняльно-типологічного, історико-логічного, об'єктно-орієнтованого аналізу дослідження елементів авторської колекції одягу, декору, модних продуктів як дизайн-об'єктів, що впливають на розвиток модних тенденцій та реалізацію модних інновацій в умовах сучасного українського та світових культурних меседжів.

Для досягнення поставленої мети та вирішення завдань дослідження, дисертанткою використано сукупність загальнонаукових і спеціальних методів, які базуються на застосуванні системного підходу як методології поєднання мистецтвознавчих, культурологічних, соціологічних, психологічних та проектних знань. Наукові дослідження проводилися шляхом виявлення, систематизації і порівняння інноваційних дизайн-концепцій у сучасному авторському проектуванні модних дизайн-продуктів. Для систематизації та узагальнення науково-літературних джерел Ременєвою Т.В. використано літературно-аналітичний метод. На окремих етапах дослідження дисертанткою вдало задіяно загальні методи моделювання та сценарного прогнозу, аналітично-статистичні методи збору та опрацювання інформації. Використання асоціацій як методу пошуку нових рішень виступає основою для проведення аналітичних досліджень з метою ефективного впровадження інноваційних елементів в екосоціокультурну реальність. Достовірність наукових положень і висновків забезпечено застосуванням науково обґрунтованої методології при створенні та розвитку авторського бренду, а також розробленими та напрацьованими структурно-логічними реалізованими моделями його просування. Композиційні, сенсорні, комунікативні та екологічні експериментальні практики дозволяють розкрити проектний потенціал кожного виду інновацій.

Структура і зміст дисертаційної роботи. Відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертація являє собою цілісне, завершене наукове дослідження; складається зі вступу, чотирьох розділів з висновками, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків; відповідає встановленим вимогам. Рукопис збагачено ілюстраціями, власними різнобічними авторськими проектами, структурованими таблицями та схемами. Повний обсяг дисертації становить 337 сторінок друкованого тексту; обсяг основної частини дисертації становить 169 сторінок, включаючи 11 рисунків. Додатки подано на 133 сторінках. Список використаних джерел налічує 331 назву.

У першому розділі «Історичний розвиток проектування модних дизайн-продуктів: методологія, джерельна база» окреслено напрями розробки обраної проблематики, охарактеризовано методичний інструментарій, викладено історико-теоретичне підґрунтя дослідження. Представлені результати дослідження є дуже аргументованими для того, щоб наголосити, що дизайн є самостійною сферою творчості, яка у глобалізованому світі покликана зберегти своєрідність, неповторність, індивідуальність використанням традиційних та інноваційних технологій, національної художньо-образної системи, що залишаються визначними у створенні модних дизайн-продуктів. Визначено специфіку використання історико-мистецтвознавчого та аналітичного методів у дослідженні сучасної моди та авторських мистецьких продуктів, а також створенні та розвитку унікальних інноваційних проєктів, що поєднують мистецтво моди та сучасні технології. Основними напрямками з дослідження та створення атрибутів предметного середовища залишаються декоративно-прикладне мистецтво та дизайн. Дисертанткою проведено теоретичні розвідки щодо проблематики змісту напрямів дослідження. При цьому аспіранткою виявлено, що декор несе функцію підсилення загальної ідеї, допоміжної домінанти головного об'єкту дизайну, в системі якого декор застосовано. Представлено аналіз джерельної бази з наукових праць дослідників, надана їх систематизація за напрямками та групами досліджень. Виявлено, що особливості створення динамічних художніх образів на основі трансформації об'єктів моди, декоративно-прикладного мистецтва та комплексного осмислення візуально-комунікативного простору, у який закладено архетипи національної культури, все більш стають предметом наукових досліджень з дизайну. Ременєвою Т.В. відмічено, що пошук оригінального нового рішення через концепт і завдання створює концептуальний дизайн-простір, а художня концепція виступає основою процесу створення модного продукту. Значну увагу приділено розгляду особливостей створення авангардних авторських проєктів у творчості дизайнерів концептуального костюма *haute couture* із застосуванням нетрадиційних матеріалів та декору як об'єктів арт-дизайну. Визначено, що в епоху постмодерну особливого значення набула проблематика формування творчої концепції в арт-дизайні. Обумовлено також, що концептуальна природа сучасних інноваційних технологій потребує об'єднання двох основних складових: концепції художньо-образної трансформації та концепції комунікативної динаміки, що вимагає

переосмислення візуальної сутності новоствореного дизайн-продукту, методологія якої ґрунтується на законах та принципах композиції. Доведено, що декор у дизайні одягу, взуття, аксесуарів, предметів побуту, упаковці, у ландшафтному та інтер'єрному дизайні зазнав відповідних змін. Визначено декор окремим видом сучасного мистецтва та дизайну, одним з елементів авторського проектування модних продуктів споживчого дизайну. Доведено доцільність використання природного першоджерела у різнобічних авторських проєктах, а також дослідження ролі зелених технологій у сталих процесах біодизайну. Визначено актуальним практичне застосування новітньої інтегральної моделі проєктуванні дизайн-об'єктів та створення авторської моделі проєктування об'єктів декору для реалізації у теорії та практиці сучасного дизайну.

У другому розділі «Інновації та концепції брендів одягу та декору» досліджено декор у концептуальному мистецтві для визначення основних етапів та закономірностей у створенні передумов для розробки теоретичної моделі інтегрального проєктування. Дослідженнями підтверджено універсальний характер передпроєктного аналізу, якій є основою творчого процесу, визначає дизайн-концепцію, містить принципову дизайнерську ідею авторського проєкту; розглянуто особливості стилістики та композиційні прийоми у декорі дизайн-продуктів відповідного напрямку і сегменту споживання. Ременєвою Т.В. визначено стилізацію як засіб композиції, яка відображає взаємозв'язок об'ємно-колірних модифікацій та пов'язана зі зміною реальної форми предметів декору. Цікавим є виявлення, що в художніх практиках моди образотворчі зусилля переміщуються із сфери виробництва у сферу комунікацій. Дисертанткою зазначено, що бренд є своєрідним двигуном моди, охарактеризована складність просування українського модного продукту. охарактеризовано цільову функцію бренду як можливість орієнтації в асортименті модних товарів. Родзинкою роботи стали акценти щодо застосування інноваційних матеріалів та технологій у проєктуванні сучасних дизайн-продуктів: означено основні першоджерела для створення принтів тканин, удосконалення фактури та властивостей матеріалів за рахунок модифікації волокон та синтезу сучасних полімерів, виробництва інтелектуальних матеріалів з використанням цифрових технологій. Зафіксовано творчий пошук можливостей у розкритті потенціалу матеріалів у поєднанні мистецтва, ремісництва та технологій для створення модного декору, а також включення мистецької складової у рекламу дизайн-продуктів luxury брендів. Виокремлено загальну мету екологічного дизайну, наголошено актуалізацію напрямку екостилю як філософії споживання у використанні екоматеріалів та новітніх технологій. Досліджено модні бренди у цифровій реальності як поєднання творчості та інноваційних технологій. Доведено, що експериментальна природа проєктування візуальних об'єктів ґрунтується на принципах інтеграції та теорії подібності, які взаємодіють, згідно закладених авторських змістів, із предметно-просторовим і природним середовищем та людиною. Такий підхід дозволяє виявити інтегральну природу дизайн-діяльності та візуальних комунікацій у системі мінливого середовища, відстоюючи стійкий вибір, етичні стандарти та принципи замкнутої моди.

Третій розділ присвячено дослідженням теоретичної моделі інтегрального проектування дизайн-об'єктів. Доведено, що розвиток сучасних інновацій світових *luxury* брендів з практичної реалізації в дизайні одягу та декору потребує їх систематизації за групами інновацій, а також стає поштовхом до розширення функціональних можливостей авторських проєктних рішень. Доведено, що цифрові технології демонструють формування екологічно свідомої моди і прогресивного руху мистецького середовища у напрямку сталого розвитку та спрямовані на вирішення екологічних проблем індустрії модних продуктів. Охарактеризовано сенсорні і нейротехнології як здатних до проведення екомоніторингу середовища, а також моніторингу психофізіологічного, фізичного стану людини, виявленні змін, візуалізації емоційних відчуттів, корекції поведінки споживача одягу та текстилю. Визначено, що екологічність та імерсивний дизайн лежать в основі біомімікрії як симбіозі фізичної і цифрової моди через імітацію та вирощування природних структур на одязі, створенні живих матеріалів інноваційного декору. Представлено систематизований аналіз креативних розробок *fashion*-продуктів за групами інноваційних технологій. Виокремлено та систематизовано дві групи живих візуально-комунікативних систем. Тому, наголошено на доцільності вивчення наукового розвитку та застосування живих інновацій як сукупності нових системних завдань дизайн-мислення, спрямованої на стійкий розвиток. Досліджено застосування новоствореної моделі інтегрального проектування для розширення розуміння впливу екокомпонентів на візуалізацію образів у декорі та авторських проєктах бренду: систематизації зразків живих візуально-комунікативних систем, виявлення способів візуалізації їх художніх образів; визначення алгоритму та складових для побудови моделі інтегрального проектування декору як окремої складової дизайн-системи. Зазначено, що такі матеріали пропонують різноманітні можливості для застосування в нових споживчих дизайн-продуктах, включаючи фотосинтезований біологічний одяг, штучне листя та озеленення, різновиди клейких етикеток, а також у декорванні середовища, створенні авторських предметів декору, рекламних продуктів графічного дизайну. Досліджено біомімікрію як відому і новітньо-інноваційну концепцію дизайну у використанні природних закономірностей та створенні живих матеріалів. Визначено біодизайн технологією створення живих артефактів XXI століття.

У **четвертому розділі** представлено декор як універсальну інтегровану дизайн-систему. Визначено *luxury*-сегмент доміантним у створенні модних дизайн продуктів з декорванні одягу, середовища, предметного дизайну. Висвітлено досвід актуальних розробок креативних дизайнерів та брендів, які експериментують з передовими технологіями сучасності, а також можливостей застосування інновацій у продуктах власного бренду *TataDecor*. Доведено необхідність поглибленого вивчення процесів формування стратегій брендингу для активного просування продуктів авторського проєктування. Визначено напрям екоконцепції у декорі як асоціативну ознаку філософії сталого розвитку, де стійкість системи визначається впливом на людину і середовище, а також використанням екоматеріалів та сучасних інноваційних технологій, етичних

виробництв та практики замкнутого циклу моди. Ременєвою Т.В. вперше розроблена та представлена модель інтегрального проєктування декору як окремої дизайн-системи, яка забезпечує формування та створення структури концепту проєктного образу дизайн-засобами з урахуванням матеріалів і технологій, а також середовищного підходу візуальних комунікацій людини у соціумі. Наведена модель реалізує декор як засіб візуальної комунікації у графічний дизайн та рекламу; арт-дизайн; дизайн середовища; промисловий дизайн, включаючи дизайн одягу та аксесуарів; предмети декоративного мистецтва; дизайн меблів; мультимедійний дизайн тощо. Системно представлено авторські роботи бренду *TataDecor*, визначено популярні групи декору; акцентовано увагу на необхідності дотримання стилістичної єдності та доцільному використанні композиційних прийомів. Наголошено на можливостях лікувально-психологічних та навчальних практик у майстер-класах з декору, що відтворюють гуманістичний підхід до проєктної ідеї, а також сприяють розвитку бренду. Охарактеризовано та проілюстровано практики використання та реалізації арт-проєктів декору.

Наукова новизна одержаних результатів

З поміж наукових здобутків Ременєвой Т.В. на особливу увагу заслуговують наступні. Авторкою вперше досліджено і розкрито можливості авторського проєктування костюма та модного декору із застосуванням концептуальної моделі інтегрального проєктування інноваційних дизайн-продуктів. При цьому, проведено системний аналіз роботи світових брендів у застосуванні цифрових технологій, а також біотехнологій для використання функціональних живих матеріалів в потенційних додатках, включаючи інтелектуальні тканини, пристрої, біосенсори, 3D-принти та вивчення їх особливостей у декоруванні одягу та інших авторських дизайн-проєктах. Як засновник та власник бренду, Ременєва Т.В. ґрунтовно дослідила роль брендингу та елементів дизайну в інноваційній комунікації технологій та моди, що надало змогу проаналізувати еволюцію розвитку, методологічний концепт нового напрямку моди *digital fashion*, запровадити наукові розробки у власні творчі практики.

Авторкою обґрунтовано доцільність формування гармонійних взаємозв'язків у сучасному еколого-орієнтованому дизайн-концепті із застосуванням інноваційних технологій у проєктуванні модних продуктів. Критично досліджено та представлено огляд використання сучасних інновацій, акцентовано увагу на проблемах сьогодення, а також запропоновано нові тренди екоконцепцій у колаборації науковців та творчості сучасних дизайнерів, що сприятиме стійкому розвитку культурних меседжів суспільства. Родзинкою роботи стало розгляд сучасної моди та авторського декору у прагненні усвідомленого споживання, що сприятиме дбайливому ставленню до довкілля, а також аналізу використання наукових розробок та їх застосуванню у різноманітних технологіях сучасних виробництв, що набуває неймовірної популярності у дизайн-практиці при створенні модних продуктів *luxury*-сегменту.

Практичне значення результатів дослідження полягає у можливості подолання протиріч розвитку моди між теоретичними меседжами та практичним застосуванням взаємозв'язків у сучасному екологічно-орієнтованому інноваційному дизайні, а також у створенні наукової бази для розробки інноваційної моделі проектування дизайн-продуктів та модного декору. Проведені дослідження дозволяють запропонувати розвиток концептуально нових дизайн-продуктів у створенні популярних візерунків декору та авторських тканин як розвиток модних трендів, які експериментують не лише з формами та кроєм, а й з передовими технологіями. Розглянуті процеси можуть бути використані як засоби впровадження сучасних екоконцепції у декоруванні принтами різноманітних авторських дизайн-продуктів. Композиційні, сенсорні, комунікативні та екологічні експериментальні практики дозволяють розкрити проєктний потенціал кожного виду інновацій. Описано практики роботи дизайнерських брендів у поєднанні інноваційних технологій та історично-мистецького досвіду, що дозволяє створювати авангардні тканини, одяг, взуття, аксесуари.

Висвітлені у дисертації наукові положення та матеріали рекомендовано для використання в навчальному процесі студентів спеціальності 022 «Дизайн» та 182 «Моделювання, конструювання та художнього оздоблення одягу». Практичну значущість досліджень підтверджено реальним використанням у авторських проєктах власного бренду дисертантки TataDecor.

Повнота викладу результатів дослідження в опублікованих працях. Дисертація Ременєвої Т.В. є самостійним, завершеним науковим дослідженням. Її положення і висновки відображені в 13 наукових працях, з них 1 стаття у фаховому виданні наукометричній бази Scopus, 6 статей у наукових фахових виданнях України; 6 тез доповідей на конференціях, в тому числі 5 міжнародних, що свідчить про високий рівень апробації результатів дослідження. Наукові публікації відповідають вимогам п. 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44.

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації

1. Публікація у Скопус являє собою дослідження, яке можна вважати як складову теоретичної бази дисертації, що у подальшому стало підґрунтям для створення моделі проектування модного декору. Ця інтегральна модель має широке застосування. Доцільно було б виокремити у підрозділ (а не лише у додатки) вплив елементів декору та оздоблення не лише у жіночій, а й у чоловічій моді, а також на розвиток модних дизайн-продуктів в цілому (сучасні гаджети та засоби до них, проєкти інтер'єру тощо).

2. Заслуговує на увагу розглянута в роботі систематизація за ознаками діяльності брендів та напрямками інновацій: функціонально-естетичними та естетичними. Потрібно було б більш детально зупинитися саме на застосуванні

наведеної систематизації у сучасних інноваціях в одязі та декорі, де особливо цікавим стало використання живих продуктів та ІТ-інновацій.

3. У підрозділі 2.4 дисертанткою розглядаються модні бренди у цифровій реальності як поєднання творчості та інноваційних технологій. Доцільно було б більш ґрунтовно показати, саме що вплинуло на ваші авторські проекти в модному декорі, і що Ви у подальшому плануєте застосовувати у власному творчому досвіді?

Зазначені зауваження не завадили загальному позитивному сприйняттю представленої наукового дослідження та мають характер рекомендацій. Представлена дисертаційна робота є завершеною, сформульовані у ній положення, результати та висновки становлять наукову й практичну цінність.

Відповідність вимогам академічної доброчесності, що пред'являються при здобутті ступеня доктора філософії

У результаті вивчення дисертаційної роботи порушень академічної доброчесності не виявлено. У дисертації наявні посилання на відповідні джерела, зазначені у списку використаних джерел, визначено особистий внесок автора в опублікованих у співавторстві працях.

Загальні висновки та оцінка дисертації

Дисертаційна робота Ременевої Тетяни Валеріївни «Декор в костюмі та авторських проектах: сучасні тенденції дизайн-концепцій» є цілісною, завершеною роботою на правах рукопису, яку виконано за актуальною темою з використанням сучасних методів дослідження. Робота характеризується чіткістю змісту, містить обґрунтовані теоретичні результати, які мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, свідчать про особистий внесок здобувача та достатньо повно представлені у наукових працях.

Дисертація відповідає спеціальності 022 «Дизайн» та вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України No 40 від 12.01.2017 (зі змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України No 759 від 31.05.2019), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України No 44 від 12 січня 2022, а її автор – Ременева Тетяна Валеріївна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 022 «Дизайн».

Рецензент:

к.т.н., доцент,

завідувачка кафедри моди та стилю

Київського національного університету

технологій та дизайну

Тетяна СТРУМІНСЬКА